

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

TILSYNSRAPPORT

Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen
Forvaltningskompetanse - avgjørelser om særskilt
tilrettelegging

Eigersund kommune – Grøne Bråden skole

Innhold:

1. Innledning.....	4
2. Om tilsynet med Eigersund kommune – Grøne Bråden skole.....	4
2.1 Fylkesmannen fører tilsyn med offentlige skoler.....	4
2.2 Tema for tilsynet.....	4
2.2.1 Del A.....	5
2.2.2 Del B.....	5
2.3 Om gjennomføringen av tilsynet.....	6
2.4 Egenvurdering.....	6
2.5 Gangen i tilsynet.....	6
A Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen.....	7
3. Skolens arbeid med opplæringen i fag.....	7
3.1 Rettslige krav.....	7
3.2 Fylkesmannens undersøkelser.....	8
3.3 Fylkesmannens vurderinger.....	8
3.4 Fylkesmannens konklusjon.....	10
4. Undervisvurdering for å øke elevens læringsutbytte.....	10
4.1 Rettslige krav.....	10
4.2 Fylkesmannens undersøkelser.....	11
4.3 Fylkesmannens vurderinger.....	12
4.4 Fylkesmannens konklusjon.....	12
5. Undervisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning.....	13
5.1 Rettslige krav.....	13
5.2 Fylkesmannens undersøkelser.....	13
5.3 Fylkesmannens vurderinger.....	13
5.4 Fylkesmannens konklusjon.....	14
6. Vurdering av behov for særskilt språkopplæring.....	14
6.1 Rettslige krav.....	14
6.2 Fylkesmannens undersøkelser.....	15
6.3 Fylkesmannens vurderinger.....	15
6.4 Fylkesmannens konklusjon.....	15
B Forvaltningskompetanse – avgjørelser om særskilt tilrettelegging.....	16
7. Generelle saksbehandlingsregler for enkeltvedtak.....	16

7.1 Rettslige krav	16
7.2 Fylkesmannens undersøkelser	17
7.3 Fylkesmannens vurderinger.....	17
7.4 Fylkesmannens konklusjon.....	18
8. Enkeltvedtak om spesialundervisning	18
8.1 Rettslige krav	18
8.2 Fylkesmannens undersøkelser	19
8.3 Fylkesmannens vurderinger.....	19
8.4 Fylkesmannens konklusjon.....	21
9. Enkeltvedtak om særskilt språkopplæring.....	21
9.1 Rettslige krav	21
9.2 Fylkesmannens undersøkelser	22
9.3 Fylkesmannens vurderinger.....	22
10. Enkeltvedtak om tegnspråkopplæring	23
10.1 Rettslige krav	23
10.2 Fylkesmannens undersøkelser	23
10.3 Fylkesmannens vurderinger.....	23
10.4 Fylkesmannens konklusjon.....	24
11. Frist for retting av lovbrudd	25
Vedlegg: Dokumentasjonsgrunnlag	29

1. Innledning

Fylkesmannen åpnet 11.06.14 tilsyn med skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen og skolens forvaltningskompetanse ved Grøne Bråden skole i Eigersund kommune.

Felles nasjonalt tilsyn 2014-17 handler om skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen og består av tre områder for tilsyn: Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen, forvaltningskompetanse og skolebasert vurdering. Dette tilsynet omhandler de to førstnevnte områdene. Utdanningsdirektoratet har utarbeidet veiledningsmateriell¹ knyttet til tilsynet, og Fylkesmannen har gjennomført informasjons- og veiledningssamlinger.

Det er kommunen som har det overordnede ansvaret for at kravene i opplæringsloven blir overholdt, jf. opplæringsloven § 13-10 første ledd. Kommunen er derfor adressat for den foreløpige tilsynsrapporten.

Tilsynet har avdekket lovbrudd. Den foreløpige tilsynsrapporten gir et forhåndsvarsel om at Fylkesmannen kan vedta å pålegge kommunen retting av lovbruddet, jf. forvaltningsloven § 16. I den endelige tilsynsrapporten får Eigersund kommune rimelig frist til å rette lovbruddet før Fylkesmannen eventuelt vedtar pålegg om retting.

Eigersund kommune hadde anledning til å kommentere den foreløpige tilsynsrapporten, jf. forvaltningsloven § 16, og frist for tilbakemelding var 06.02.15. Fylkesmannen har mottatt melding om at kommunen tar den foreløpige tilsynsrapporten til etterretning.

2. Om tilsynet med Eigersund kommune – Grøne Bråden skole

2.1 Fylkesmannen fører tilsyn med offentlige skoler

Fylkesmannen fører tilsyn med offentlige skoler, jf. opplæringsloven § 14-1 første ledd. Tilsyn på opplæringsområdet er lovlighetstilsyn, jf. kommuneloven § 60 b, og Fylkesmannens tilsyn med offentlige skoler er myndighetsutøvelse og skjer i samsvar med forvaltningsrettens regler for dette.

I de tilfeller Fylkesmannen konkluderer med at et rettslig krav ikke er oppfylt, betegnes dette som lovbrudd, uavhengig av om det er opplæringsloven eller forskrifter fastsatt i medhold av denne, som er brutt.

2.2 Tema for tilsynet

Ved Grøne Bråden skole har Fylkesmannen valgt å gjennomføre det felles nasjonale tilsynet knyttet til skolens arbeid med elevens utbytte av opplæringen (A), og skolens forvaltningskompetanse – avgjørelser om særskilt tilrettelegging (B).

¹ http://www.udir.no/Regelverk/Tilsyn/_Tilsyn/Rettleiingsmateriell-for-felles-nasjonalt-tilsyn-2014-2017/

2.2.1 Del A

Denne delen av tilsynet er rettet mot skolens kjernevirksomhet: skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen. Det overordnede formålet med tilsynet er å bidra til at alle elever får et godt utbytte av opplæringen.

Hovedpunkter i tilsynet vil være

- skolens arbeid med opplæringen i fag
- underveisvurdering for å øke elevenes læringsutbytte
- underveisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning
- vurdering av behov for særskilt språkopplæring

Tilsynet skal bidra til at kommunen som skoleeier sørger for at elevene

- får kjennskap til og opplæring i målene som gjelder for opplæringen
- får tilbakemeldinger og involveres i eget læringsarbeid for å øke sitt utbytte av opplæringen
- får kontinuerlig vurdert hvilket utbytte de har av opplæringen
- blir fulgt opp og får nødvendig tilrettelegging når utbyttet av opplæringen ikke er tilfredsstillende

Manglende etterlevelse av regelverket kan medføre at elevene ikke får realisert mulighetene sine, eller får lite utbytte av opplæringen.

2.2.2 Del B

Denne delen er knyttet til skolens forvaltningskompetanse i avgjørelser om særskilt tilrettelegging av opplæringen. Særskilt tilrettelegging for elever innebærer avvik fra ordinært opplæringstilbud, og krever enkeltvedtak etter loven.

Hovedpunkter i tilsynet vil være

- generelle saksbehandlingsregler for enkeltvedtak
- enkeltvedtak om spesialundervisning
- enkeltvedtak om særskilt språkopplæring
- enkeltvedtak om tegnspråkopplæring

Det overordnede formålet med det nasjonale tilsynet er å bidra til at elever får et godt utbytte av opplæringen. For å sikre at dette gjelder for alle elever, er elever med behov for særskilt tilrettelegging gitt egne rettigheter i opplæringsloven.

Tilsynet skal bidra til at kommunen som skoleeier sørger for at skolen

- sikrer elevens rettssikkerhet gjennom å involvere elever og foreldre i vurderingene før skolen tar avgjørelser om avvik fra ordinært opplæringstilbud
- følger reglene for innhold i enkeltvedtak
- sørger for å vurdere og kartlegge elevens behov på en faglig forsvarlig måte
- fatter vedtak som gir gode føringer for å tilrettelegge innholdet i opplæringen

Manglende forvaltningskompetanse i avgjørelser om særskilt tilrettelegging av opplæringen kan medføre at elevene ikke får ivaretatt sine rettigheter. Det kan også medføre at avgjørelsene ikke gir gode faglige føringer for innholdet i opplæringen. Elevene står da i fare for å få en opplæring som ikke gir et forsvarlig utbytte.

Det er bare utvalgte deler av saksbehandlingsreglene for enkeltvedtak som kontrolleres i tilsynet. Opplæringsloven og forskrift til loven har også krav som gjelder spesialundervisning og særskilt språkopplæring som ikke er inkludert i dette tilsynet.

2.3 Om gjennomføringen av tilsynet

Tilsyn med Eigersund kommune ble åpnet gjennom brev av 11.06.14. Fylkesmannen har bedt om at kommunen legger fram dokumentasjon, jf. kommuneloven § 60c.

Fylkesmannens vurderinger og konklusjoner er basert på skriftlig dokumentasjon og opplysninger fra intervju.

2.4 Egenvurdering

Dokumentasjonen skolen har sendt inn er hovedsakelig valgt ut for å underbygge svarene rektor og lærere har gitt i egenvurderingsskjemaene. Formålet med egenvurdering er blant annet å sette i gang endringsprosesser på skolen og hos skoleeier på de områdene egenvurderingen konkluderer med manglende regelverketterlevelse. Egenvurderingen er slik også ment å ha en kompetansehevende funksjon.

Når egenvurderingsskjema etter dette blir omtalt i den foreløpige tilsynsrapporten, bruker Fylkesmannen kortformen EVS.

Innholdet i EVS er knyttet opp til temaet for tilsynet. Lærere og rektor har svart «ja» eller «nei» på spørsmålene som blir stilt i EVS. Svarene måtte underbygges med skriftlig dokumentasjon. Dokumentene det ble vist til i EVS, og annen dokumentasjon Fylkesmannen bad om, er den dokumentasjonen Fylkesmannen har vurdert i tilsynet.

2.5 Gangen i tilsynet

11.03.14: Veiledningssamling for Eigersund kommune

11.06.14: Varsel om tilsyn

24.10.14: Frist for innsending av dokumentasjon

25.11.14: Intervjuer Grøne Bråden skole

16.01.15: Foreløpig tilsynsrapport og varsel om pålegg

21.01.15: Sluttmøte

06.02.15: Frist for å gi merknader til foreløpig tilsynsrapport og varsel om pålegg

13.02.15: Endelig tilsynsrapport

01.06.15: Frist for retting av lovbrudd

A Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen

3. Skolens arbeid med opplæringen i fag

3.1 Rettslige krav

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene for tilsynet med skolens arbeid med opplæringen i fag. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og forskrift til opplæringsloven kravene er knyttet til.

Rektor skal sikre at opplæringens innhold er knyttet til kompetansemål i faget

Undervisningspersonalet skal tilrettelegge og gjennomføre opplæringen etter Læreplanverket for Kunnskapsløftet (LK06), jf. opplæringsloven § 2-3 og forskrift til opplæringsloven § 1-1. Det betyr at opplæringen skal ha et innhold som bygger på kompetansemålene i læreplanen og bidrar til at disse blir nådd. Rektor må organisere skolen slik at dette blir ivaretatt, jf. opplæringsloven § 2-3.

Rektor skal sikre at undervisningspersonalet ivaretar elevens rett til å kjenne til mål for opplæringen, hva som blir vektlagt i vurdering av elevens kompetanse, og hva som er grunnlaget for vurderingen.

Underveisvurdering skal brukes som et redskap i læreprosessen og bidra til å forbedre opplæringen, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-2. Eleven skal kjenne til hva som er målene for opplæringen, hva som vektlegges i vurderingen av hans eller hennes kompetanse, og hva som er grunnlaget for denne vurderingen, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-1. Det betyr at elevene må kjenne til kompetansemålene i læreplanene for fagene. De skal også kjenne til hva læreren vektlegger når læreren vurderer en prestasjon. Fra og med 8. trinn skal elevene kjenne til hva som skal til for å oppnå de ulike karakterene. Kravet til at dette skal være kjent, innebærer noe mer enn at informasjonen er tilgjengelig for elevene. Rektor må organisere skolen for å sikre at undervisningspersonalet formidler dette til elevene.

Rektor skal sikre at opplæringen dekker alle kompetansemålene på hovedtrinnet og de individuelle opplæringsmålene i IOP.

Undervisningspersonalet skal tilrettelegge og gjennomføre opplæringen etter LK06, jf. opplæringsloven § 2-3 og forskrift til opplæringsloven § 1-1. For de fleste fag i grunnskolen er kompetansemålene satt per hovedtrinn. I slike tilfeller må rektor sikre at elevene får opplæring i alle kompetansemålene på hovedtrinnet gjennom opplæringsløpet.

Opplæringsloven § 5-5 hjemler at en elev som får spesialundervisning, kan ha unntak fra kompetansemålene i de ordinære læreplanene. Gjeldende opplæringsmål for eleven skal da fremgå av en individuell opplæringsplan (IOP). I slike tilfeller må skolen sikre at elevens opplæring dekker de individuelle målene.

Alle elever som har vedtak om spesialundervisning, skal ha IOP.

Skolen skal utarbeide en individuell opplæringsplan (IOP) for alle elever som får spesialundervisning, jf. opplæringsloven § 5-5. Det må fremgå av IOP hvilket tidsintervall den gjelder for.

Innholdet i IOP-en skal samsvare med enkeltvedtaket når det gjelder innholdet i opplæringen og synliggjøre eventuelle avvik fra LK06.

IOP-en skal vise mål for, og innholdet i opplæringen, og hvordan opplæringen skal gjennomføres, jf. opplæringsloven § 5-5. Reglene for innhold i opplæringen gjelder så langt de passer for spesialundervisningen. Det kan medføre at målene for opplæringen avviker fra kompetansemålene i læreplanene i LK06.

Før skolen/kommunen gjør et enkeltvedtak om spesialundervisning, skal PPT utarbeide en sakkyndig vurdering. Den sakkyndige vurderingen skal gi tilrådning om innholdet i opplæringen, blant annet realistiske opplæringsmål for eleven og hvilken opplæring som gir eleven et forsvarlig opplæringstilbud. Vedtaket om spesialundervisning skal bygge på den sakkyndige vurderingen, og eventuelle avvik må begrunnes. Vedtaket om spesialundervisning fastsetter rammene for opplæringen, og dermed innholdet i IOP. IOP kan først tas i bruk etter at det er fattet enkeltvedtak om spesialundervisning.

IOP må ha egne mål for opplæringen når elevens opplæring avviker fra ordinære læreplaner, og skolen må ha en implementert rutine som sikrer at IOP er samordnet med den ordinære opplæringen for klassen.

Reglene om innhold i opplæringen (kompetansemålene i læreplanene) gjelder for spesialundervisning så langt de passer, jf. § 5-5 i opplæringsloven. Skolen skal legge vekt på utviklingsmulighetene for eleven og de opplæringsmålene som er realistiske innenfor det samme totale undervisningstimetallet som for andre elever, jf. opplæringsloven § 5-1. Den individuelle opplæringsplanen skal vise målene for opplæringen, jf. opplæringsloven § 5-5. Dersom vedtaket om spesialundervisning ikke inneholder avvik fra LK06, eller bare angir færre kompetansemål i et fag enn i den ordinære læreplanen, må dette også komme klart frem i IOP. Det må også komme klart frem i hvilke fag eller deler av fag eleven eventuelt skal følge ordinær opplæring i klassen. Skolen må ha en skriftlig fremgangsmåte som angir hvordan spesialundervisningen og den ordinære opplæringen skal ses i sammenheng / arbeide sammen i slike tilfeller. Fremgangsmåten må være innarbeidet av lærerne som har ansvaret for å utvikle IOP og for å gjennomføre opplæringen.

3.2 Fylkesmannens undersøkelser

Rektor og lærerne i norsk, RLE og musikk har fylt ut egenvurderingsskjema (EVS) der de grunngir hvorfor de mener at de oppfyller, eventuelt ikke oppfyller, krav til opplæring og elevvurdering gjennom vedlagt dokumentasjon. Disse, sammen med plandokumenter, rutiner og intervju danner grunnlaget for Fylkesmannens vurderinger og konklusjoner. Skolen har også lagt fram sakkyndige vurderinger, vedtak og IOP for ni elever. Det foreligger tre vedtak om særskilt språkopplæring.

3.3 Fylkesmannens vurderinger

Grøne Bråden skole har lagt fram en felles mal for halvårsplan som skal benyttes i alle fag. Malen har en egen rubrikk for kompetansemål. Videre har lærerne lagt fram halvårsplaner i norsk, RLE og musikk. Planene for RLE og musikk har i tillegg til kompetansemål, også angitt korte emnemål. Emnemålene er utdrag av kompetansemålene, og beskriver hva elevene skal kunne. Halvårsplanen i norsk tar imidlertid utgangspunkt i læreplanen som var gjeldende fram til sommeren 2013, og er således ikke gyldig. Etter vår oppfatning viser dette at skolen

har en rutine for å ivareta kravet om at opplæringen skal knyttes til læreplanens mål, men at det ikke sikres i tilstrekkelig grad at rutinen etterleves i praksis. Halvårsplanene gir i seg selv ikke et fullverdig bilde av opplæringen på hovedtrinnet. Intervjuer har avdekket at det i liten grad er samarbeid mellom årstrinnene som sikrer at opplæringen dekker hele læreplanen i fagene i løpet av hovedtrinnet. En slik helhetlig læreplantenkning er viktig både for å sikre at formålet med faget og den etterspurte kompetansen er det som faktisk utvikles i elevene, og at opplæringen har en god progresjon fra enkle til mer komplekse kompetansemål.

Elevene har krav på å være kjent med målene for opplæringen. Det er i utgangspunktet kompetansemålene som skal være kjent, men dette er ikke til hinder for at målene deles opp, eller konkretiseres i forhold til det enkelte undervisningstema. Dersom læringsmålene er veldig konkrete, som eksempelvis å kunne et visst antall gloser, blir det særlig viktig at lærer samtidig er bevisst på selve kompetansemålet læringsmålet tar utgangspunkt i. Det er den samlede kompetansen målet i fagplanen angir som eleven skal sitte igjen med. Intervju avdekker at elevene sjelden eller aldri blir presentert for kompetansemålet slik det står beskrevet i fagplanen. Det kan se ut som om de heller ikke får informasjon om hvordan det enkelte læringsmålet henger sammen med kompetansemål, og hvordan man tenker at læringsmålet fremmer slik kompetanse. Svar fra intervjuer kan tyde på at lærerne ikke nødvendigvis alltid selv har tydeliggjort denne sammenhengen når de velger undervisningstema og læringsmål, eller at dette er tema for samarbeid i team og på trinn.

Svar fra intervjuene viser at elevene av og til vet hva lærer legger vekt på i vurderingen, og på den måten hva som er vurderingsgrunnlaget. Dette kravet innebærer imidlertid også at det faglærer legger vekt på, skal være basert på vurderingskriterier som kan utledes av kompetansemålene. Som beskrevet over, er det ikke for alle fag like tydelig hva som er kompetansemålene bak målene for den enkelte opplæringsøkten eller -perioden, noe som i neste omgang vil kunne medføre at vurderingskriteriene heller ikke blir knyttet til målene fra læreplanen. Dette må skolen tydeliggjøre.

Av intervju går det fram at rektor sikrer at opplæringen dekker eventuelle individuelle opplæringsmål i IOP. Dette skjer blant annet ved at lærerne skriver årsrapporter, og at rektor skal godkjenne alle individuelle opplæringsplaner.

Som tidligere nevnt, har Grøne Bråden skole lagt fram ni individuelle opplæringsplaner for tilsynet. Intervjuene bekrefter at det alltid blir utarbeidet IOP når en elev har fått vedtak om spesialundervisning, og IOP omfatter mål for opplæringen der den avviker fra læreplanene i Kunnskapsløftet.

Av de rettslige kravene går det fram at innholdet i IOP skal samsvare med enkeltvedtaket når det gjelder opplæringen som blir gitt. IOP kan ikke inneholde nye eller andre rettigheter for eleven enn det som går fram av enkeltvedtaket. I noen av IOP-ene som Grøne Bråden skole har lagt fram for tilsynet, går det fram at det blir gitt flere timer spesialundervisning enn det som er vedtatt. I to av sakene er det heller ikke samsvar mellom organisering av timene i enkeltvedtaket og beskrivelsen i IOP. I en av sakene Fylkesmannen har mottatt, går det fram av vedtaket at spesialundervisningen skal gjennomføres «i liten gruppe». Den tilhørende IOPs emneplan viser at eleven har spesialundervisningen «i liten gruppe eller inne i klassen

med to pedagoger». Et av enkeltvedtakene, med tilhørende IOP, viser at det ikke er samsvar mellom kompetansen som er oppgitt i enkeltvedtaket og det som framgår av IOP. Det er også problematisk at de fleste enkeltvedtakene ikke er tydelige på hvilke fag spesialundervisningen skal gjennomføres i, samtidig som det går fram av IOP på hvilke fag/områder spesialundervisningen blir gjennomført. Fylkesmannens vurdering er derfor at det ikke er samsvar mellom innhold i enkeltvedtak og innhold i individuelle opplæringsplaner.

Det er også et rettslig krav at skolen må ha en implementert rutine som sikrer at IOP er samordnet med planene for den ordinære opplæringen i klassen. Fylkesmannen kan ikke se at en slik rutine foreligger, og intervjuene bekrefter dette.

3.4 Fylkesmannens konklusjon

Rektor sikrer

- ikke at undervisningspersonalet knytter innholdet i opplæringen til kompetansemål i fag
- ikke at undervisningspersonalet tar vare på elevens rett til å kjenne mål for opplæringen, hva det blir lagt vekt på i vurderingen av kompetansen, og hva som er grunnlaget for vurderingen
- ikke at opplæringen samlet dekker alle kompetansemålene på hovedtrinnet
- at opplæringen dekker individuelle mål fastsatt i IOP

Grøne Bråden skole

- utarbeider hvert år IOP for alle elever som har rett til spesialundervisning
- sikrer ikke at innholdet i IOP samsvarer med innholdet i enkeltvedtaket
- utarbeider egne mål for opplæringen der denne avviker fra kompetansemålene i læreplanverket
- har ikke en implementert rutine som sikrer at IOP er samordnet med planene for den ordinære opplæringen i klassen

4. Underveisvurdering for å øke elevens læringsutbytte

4.1 Rettslige krav

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene for tilsynet med skolens arbeid med underveisvurdering for å øke elevens læringsutbytte av opplæringen. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og/eller i forskrift til opplæringsloven kravene er knyttet til.

Elevene skal få veiledning i hvilke kompetansemål fra LK06 eller mål i IOP-en som opplæringen er knyttet til.

Elevene skal gjøres kjent med målene for opplæringen, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-1. Dette gjelder for alle årstrinn, og gjelder også for elever med individuelle mål i IOP. Elevene skal gjøres i stand til å forstå hva de skal lære, og hva som er formålet med opplæringen.

Lærerne gjennomfører opplæringen og må kommunisere dette til elevene.

Elevene skal få veiledning i hva det legges vekt på i vurderingen i faget.

Eleven skal kjenne til hva som vektlegges i vurderingen av hans eller hennes kompetanse, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-1. Det betyr at elevene skal kjenne til hva som kjennetegner

ulik grad av kompetanse, og hva det legges vekt på i vurderingen av en prestasjon. Kravet til at det skal være kjent for eleven, innebærer at det ikke holder at informasjonen ligger på Internett eller kan fås ved å spørre læreren. Lærerne må kommunisere grunnlaget for vurderingen til elevene.

Elevene skal få tilbakemeldinger om hva de mestrer og veiledning i hva de må gjøre for å øke sin kompetanse.

Vurderingen underveis i opplæringen skal gi god tilbakemelding og rettleiding til eleven og være et redskap i læreprosessen, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-2. Underveisvurdering skal bidra til at eleven øker sin kompetanse i fag, jf. forskriften § 3-11. Underveisvurderingen skal gis løpende og systematisk, den kan både være skriftlig og muntlig, skal inneholde begrunnet informasjon om kompetansen til eleven, og skal gis med sikte på faglig utvikling.

Elevene skal involveres i vurderingen av eget læringsarbeid.

Elevene skal delta aktivt i vurderingen av eget arbeid, egen kompetanse og egen faglig utvikling, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-12. Lærerne må sørge for at elevene involveres i dette. Elevens selvutvurdering skal være en del av underveisvurderingen.

Skolen må ha implementert rutine som sikrer at det i halvårsvurderingen gis informasjon om elevenes kompetanse i fagene og veiledning om hvordan elevene kan øke kompetansen sin.

Halvårsvurdering i fag er en del av underveisvurderingen og skal uttrykke elevens kompetanse knyttet til kompetansemålene i læreplanverket, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-13. Halvårsvurdering skal også gi veiledning i hvordan eleven kan øke kompetansen sin i faget.

Alle elever, uavhengig av vedtak og type opplæring, skal få halvårsvurdering uten karakter gjennom hele grunnopplæringen. Det er ikke satt krav til hvilken form vurderingen skal ha. Vurderingen kan derfor både være skriftlig og muntlig. Fra og med 8. årstrinn skal elevene få vurderingen uten karakter midt i opplæringsperioden, og på slutten av året dersom faget ikke blir avsluttet.

Fra 8. årstrinn skal elevene i tillegg ha halvårsvurdering med karakter midt i opplæringsperioden, og på slutten av året dersom faget ikke blir avsluttet. Skolen må ha en skriftlig og innarbeidet fremgangsmåte for at halvårsvurderinger gis på riktige tidspunkt og har et innhold i samsvar med forskriften.

Skolen må ha implementert rutine som sikrer at årsrapporten inneholder en vurdering av elevens utvikling ut fra målene i IOP.

For elever med spesialundervisning skal skolen, i tillegg til halvårsvurdering med og uten karakter, en gang i året utarbeide en skriftlig rapport. Rapporten skal blant annet gi vurdering av elevens utvikling i forhold til målene i IOP, jf. opplæringsloven § 5-5. Skolen må ha en skriftlig og innarbeidet fremgangsmåte for at årsrapporter gis på riktige tidspunkt og har et innhold i samsvar med forskriften.

4.2 Fylkesmannens undersøkelser

Funnene, slik de beskrives i neste avsnitt, baserer seg på dokumentasjonen nevnt under pkt. 3.2.

4.3 Fylkesmannens vurderinger

Det går fram både av ukeplaner og intervju for flere av fagene at elevene gjøres kjent med hvilke mål undervisningen og vurderingen er knyttet til. Fylkesmannen har grunn til å tro at elevene i disse fagene får veiledning i hva som vektlegges i vurderingen av deres kompetanse. Som beskrevet i kapittel 3.3, er det imidlertid eksempler på undervisning hvor tema og aktiviteter ikke har noen tydelig tilknytning til målene i fagplanen, og at det som vektlegges i vurderingen ikke nødvendigvis er egnet til å fremme elevenes kompetanse i tråd med disse. Når lærer på denne måten retter fokus bort fra den kompetansen en spør etter i fagplanen, vil også det som vektlegges i vurderingen av elevens kompetanse lett bli noe annet enn det som regnes som relevant sett i lys av denne. Fylkesmannen er av den oppfatning at lærerne formidler hva de legger vekt på i vurderingen, likevel handler denne veiledningen i flere tilfeller om kompetanse som er for snever, eller på siden av hva som kreves etter lov og forskrift. Så vidt Fylkesmannen kan se, har ikke skolen utviklet vurderingskriterier til de enkelte målene som gir elevene informasjon om i hvilken grad de har en gitt kompetanse, eller hva de må jobbe med for å forbedre kompetansen. I intervjuer går det fram at lærerne oppfatter læringsmålene som så konkrete at de fungerer som vurderingskriterier. Ved en slik tolkning, om at elevene enten kan eller ikke kan et gitt tema eller oppgave ut fra læringsmålet, mener vi at elevene ikke får konkret relevant tilbakemelding på graden av egen kompetanse, eller på hva og hvordan de kan forbedre denne.

Elevene skal involveres i vurdering av egen kompetanse, og må derfor settes i stand til å gjøre det på en relevant måte, basert på vurderingskriterier som kan utledes av kompetansemål. Elevene vurderer seg selv i noen grad, men oftest ikke i forhold til kompetanse som fagplanen spør etter.

Intervju viser at elevene får en muntlig tilbakemelding gjennom elevsamtale og samtale sammen med foresatte. Elever som har IOP, får i tillegg en årlig rapport der elevenes utvikling i forhold til de ulike målene i IOPs emneplaner blir vurdert. Skolen har likevel ikke dette som skriftlig implementerte rutiner.

4.4 Fylkesmannens konklusjon

Lærerne

- veileder ikke alltid elevene i hvilke kompetansemål opplæringen er knyttet til
- veileder ikke alltid elevene i hva det blir lagt vekt på i vurderingen i fagene
- gir ikke alltid elevene tilbakemelding på hva de mestrer i fagene
- veileder ikke alltid elevene i hva de må gjøre for å øke kompetansen sin i fagene
- sørger ikke alltid for å involvere elevene i eget vurderingsarbeid

Grøne Bråden skole

- har ikke en implementert rutine for halvårsvurdering der det blir gitt informasjon om elevens kompetanse eller veiledning i hvordan eleven kan øke kompetansen sin i faget
- har ikke en implementert rutine som sikrer at årsrapporten inneholder en vurdering av elevens utvikling ut fra målene i IOP

5. Underveisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning

5.1 Rettslige krav

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene for tilsynet med skolens arbeid med underveisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og i forskrift til opplæringsloven kravene er knyttet til.

Skolen må ha implementert rutine som sikrer at lærerne systematisk og løpende vurderer om alle elever har tilfredsstillende utbytte av opplæringen.

Læreren skal, som en del av underveisvurderingen, vurdere om den enkelte eleven har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-11. Skolen må ha en innarbeidet og skriftlig fremgangsmåte for å vurdere systematisk og løpende om elevene har tilfredsstillende utbytte av opplæringen.

Skolen må ha implementert rutine som sikrer at arbeidsmåter, vurderingspraksis og læringsmiljø blir vurdert for elever som ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, og basert på vurderingen må skolen eventuelt gjennomføre tiltak innenfor tilpasset opplæring. Alle elever har krav på tilpasset opplæring, jf. opplæringsloven § 1-3. Dersom en elev ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, skal skolen først vurdere og eventuelt prøve ut tiltak innenfor det ordinære opplæringstilbudet, jf. opplæringsloven § 5-4. Skolen må se på om tiltak knyttet til arbeidsmåter, vurderingspraksis og arbeidsmiljø kan bidra til at eleven får tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Fremgangsmåten for dette må være skriftliggjort og innarbeidet. Dette skal skolen gjøre før eleven eventuelt blir henvist til PPT for en sakkyndig vurdering med tanke på spesialundervisning.

Skolen må ha implementert rutine for å vurdere om elevene har behov for spesialundervisning og sikre at lærerne melder behov for spesialundervisning til rektor.

I noen tilfeller vil skolens vurdering og eventuelle utprøving av tiltak etter opplæringsloven § 5-4 konkludere med at eleven ikke kan få tilfredsstillende utbytte av opplæringen innenfor det ordinære opplæringstilbudet. Eleven har da krav på spesialundervisning, jf. opplæringsloven § 5-1. Det er viktig at prosessen for å kunne gi spesialundervisning blir startet så snart som mulig etter at behovet for dette er avdekket. Undervisningspersonalet har derfor både plikt til å vurdere om en elev trenger spesialundervisning og å melde fra til rektor når det er behov for det, jf. opplæringsloven § 5-4. Skolen må ha en skriftlig og innarbeidet fremgangsmåte for å vurdere og melde behov for spesialundervisning.

5.2 Fylkesmannens undersøkelser

Svar på spørsmålene under dette hovedområdet har hovedsakelig vært å finne i dokumentene «Obligatoriske kartleggingsprøver», «Oversikt over kartleggingsprøver», «Bekymringsmelding til ressursteamet», «Rutiner for oppfølging av elever som ikke har forventet læringsutbytte», «Møteoversikt for ressursteamet», intervju og EVS.

5.3 Fylkesmannens vurderinger

Av de rettslige kravene går det fram at lærerne, som en del av underveisvurderingen, skal vurdere om den enkelte eleven har tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Skolen må derfor

ha en innarbeidet og skriftlig fremgangsmåte for å vurdere systematisk og løpende om elevene har tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Etter Fylkesmannens vurdering sikrer dokumentene som er nevnt ovenfor, at det gjennomføres vurdering av arbeidsmåter, vurderingspraksis og læringsmiljø for elever som blir vurdert til ikke å ha tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Dokumentene sikrer også at lærerne systematisk og løpende vurderer om alle elever har tilfredsstillende utbytte av opplæringen. I de tilfeller det blir avdekket at elever ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, går det fram at skolens ressursteam har en sentral rolle i forhold til videre oppfølging. Det blir også satt inn ulike former for tiltak overfor disse elevene. Videre går det fram av intervju at lærerne vurderer om elevene har behov for spesialundervisning, og lærerne melder behov for spesialundervisning til rektor, som oftest via skolens ressursteam. Rutiner for dette finnes i «Rutine for oppfølging av elever som ikke har forventet læringsutbytte», og denne rutinen er kjent i personalet.

5.4 Fylkesmannens konklusjon

Grøne Bråden skole

- har implementerte rutiner som sikrer at lærerne systematisk og løpende vurderer om alle elever har tilfredsstillende utbytte av opplæringen
- har implementerte rutiner som sikrer at det gjennomføres en vurdering av arbeidsmåter, vurderingspraksis og læringsmiljø for elever som blir vurdert til ikke å ha tilfredsstillende utbytte av opplæringen.

6. Vurdering av behov for særskilt språkopplæring

6.1 Rettslige krav

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene for tilsynet med skolens arbeid med å vurdere behov for særskilt språkopplæring. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og i forskrift til opplæringsloven kravene er knyttet til.

Skolen må ha implementert rutine for å kartlegge elevenes ferdigheter i norsk. For elever med behov for særskilt norskopplæring må implementert rutine sikre at det blir vurdert om eleven også har behov for morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring.

Elever i grunnsopplæringen med annet morsmål enn norsk og samisk, har rett til særskilt norskopplæring til de har tilstrekkelige ferdigheter i norsk til å følge den ordinære opplæringen på skolen, jf. opplæringsloven § 2-8. Om nødvendig har elevene også rett til morsmålsopplæring, tospråklig fagopplæring eller begge deler. Kommunen har ansvaret for at kartleggingen av elevens norskferdigheter blir gjort før vedtaket om særskilt språkopplæring. I de fleste tilfeller er det skolen som gjennomfører kartleggingen. Skolen må også vurdere om eleven eventuelt har behov for morsmålsopplæring, tospråklig fagopplæring eller begge deler. Skolen må ha en innarbeidet og skriftlig fremgangsmåte som sikrer dette.

Elever med vedtak om særskilt språkopplæring skal få kartlagt sine norskferdigheter underveis i opplæringen.

Skolen skal også kartlegge eleven underveis i opplæringen når eleven får særskilt språkopplæring, jf. opplæringsloven § 2-8, for å vurdere om eleven har tilstrekkelige

ferdigheter i norsk til å følge den vanlige opplæringen på skolen. Skolen må foreta en individuell vurdering av tidspunktet for dette.

6.2 Fylkesmannens undersøkelser

Fylkesmannens dokumentasjonsgrunnlag er intervju og tre vedtak om særskilt språkopplæring.

6.3 Fylkesmannens vurderinger

Intervju har klarlagt at skolen ikke har en skriftlig rutine for å kartlegge minoritetsspråklige elevers ferdigheter i norsk, eller en rutine for å vurdere behovet for morsmålsopplæring eller tospråklig fagopplæring. Rektor oppgir at minoritetsspråklige elever kartlegges jevnlig med de samme kartleggingsprøvene som majoritetsspråklige elever. Resultater fra kartleggingsprøver for norskspråklige elever anses imidlertid ikke egnet til å fastslå nivået på norskkompetansen til minoritetsspråklige. Kartleggingsprøver for denne gruppen kan eksempelvis være de man finner på Utdanningsdirektoratet hjemmeside².

6.4 Fylkesmannens konklusjon

Rektor sikrer

- ikke at skolen har en skriftlig implementert rutine for å kartlegge elevenes ferdigheter i norsk
- ikke at denne rutinen sikrer at skolen vurderer om elevene også har behov for morsmålsopplæring eller tospråklig fagopplæring
- ikke at elever med særskilt språkopplæring blir kartlagt underveis

² <http://www.udir.no/Spesielt-for/Minoritetsspraklige-elever/regelverk/skole-faser/Hvem-trenger-sarskilt-sprakopplaring-/>

B Forvaltningskompetanse – avgjørelser om særskilt tilrettelegging

7. Generelle saksbehandlingsregler for enkeltvedtak

7.1 Rettslige krav

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene som gjelder generelt for saksbehandling knyttet enkeltvedtak. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og/eller forvaltningsloven kravene er knyttet til.

Elever og foreldre skal varsles før det fattes enkeltvedtak om avvik fra ordinært opplæringstilbud.

Dersom foreldre eller elever ikke allerede har uttalt seg i saken, skal de varsles før skolen gjør et vedtak. De skal ha anledning til å uttale seg innen en nærmere angitt frist, jf. forvaltningsloven § 16. Skolen skal gi forhåndsvarslet skriftlig.

Varslet til foreldre gjelder for elever under 18 år. Når eleven er over 15 år, skal skolen varsle eleven selv om eleven er representert av foreldre. Skolen kan la være å varsle dersom eleven eller foreldre har

- søkt eller bedt om vedtaket
- hatt anledning til å gi sine synspunkter i saken
- fått kjennskap på annen måte til at skolen skal gjøre et vedtak og har hatt rimelig tid til å uttale seg

Forhåndsvarslet skal gjøre rede for hva saken gjelder, gi opplysninger om hvilke bestemmelser vedtaket bygger på og hvilke forhold rundt elevens skolesituasjon som er grunnlaget for vedtaket.

Forhåndsvarslet skal inneholde det som er nødvendig for at elever og foreldre kan ivareta sine interesser på en forsvarlig måte, jf. forvaltningsloven § 16. Varslet må derfor inneholde de faktiske forholdene: Hva det varslende vedtaket vil innebære for eleven, hvilke type avvik fra ordinær opplæring det dreier seg om og hvilke forhold som er grunnlaget for vedtaket.

Enkeltvedtaket skal inneholde begrunnelse for vedtaket med henvisning til hjemmelen, faktiske forhold som er lagt til grunn, og hvilke hensyn som er vektlagt.

Eleven eller foreldrene har rett til å klage på enkeltvedtaket. For å gi eleven eller foreldrene en reell mulighet til å argumentere for sitt syn, må vedtaket være skriftlig og begrunnet, jf. forvaltningsloven §§ 24 og 27. Begrunnelsen skal vise til de regler og faktiske forhold vedtaket bygger på og hvilke hensyn skolen har lagt mest vekt på, jf. forvaltningsloven § 25. Skolen trenger ikke å begrunne vedtaket dersom vedtaket innvilger en søknad, og skolen ikke har grunn til å tro at elevene og foreldrene vil være misfornøyd med vedtaket.

Enkeltvedtaket skal inneholde informasjon om klageadgang, klagefrist, klageinstans og fremgangsmåte ved klage.

Det er et krav at brevet med enkeltvedtaket skal opplyse om de formelle forhold som gjelder dersom eleven eller foreldrene vil klage, jf. forvaltningsloven § 27. Nærmere regler for saksbehandling ved klage går frem av forvaltningsloven § 27-32. Skolen må opplyse om at

klagefristen er tre uker fra eleven eller foreldrene fikk vedtaket, at klagen skal sendes til skolen, og hvem som er klageinstans. Klageinstans ved de ulike aktuelle typer enkeltvedtak går frem av opplæringsloven § 15-2.

Enkeltvedtaket skal inneholde informasjon om retten til å se sakens dokumenter.

Foreldrene og elevene har rett til å gjøre seg kjent med dokumentene som inngår i saken, jf. forvaltningsloven § 27. Brevet om enkeltvedtaket skal informere om denne retten. I noen tilfeller har skolen grunn til å gjøre unntak fra innsynsretten. Nærmere om innsynsretten og unntak fra innsyn går frem av forvaltningsloven §§ 18 og 19.

7.2 Fylkesmannens undersøkelser

Grøne Bråden skole har lagt fram sakkyndige vurderinger, vedtak og individuelle opplæringsplaner for ni elever, og vedtak om særskilt språkopplæring for tre elever. Disse, sammen med plandokument, rutiner og intervju, danner grunnlaget for Fylkesmannens vurderinger og konklusjoner.

7.3 Fylkesmannens vurderinger

Som det går fram av de rettslige kravene ovenfor, skal elever og foreldre varsles før det blir fattet enkeltvedtak om avvik fra det ordinære opplæringstilbudet. For Grøne Bråden skole gjelder dette varsling av enkeltvedtak om spesialundervisning etter § 5-1 i opplæringsloven, og varsling av enkeltvedtak om særskilt språkopplæring etter § 2-8 i opplæringsloven. Av EVS går det fram at foreldre varsles muntlig i samarbeidsmøter mellom foreldre, skole og PPT, og av intervju går det fram at foreldre får informasjon om at det vil bli fattet enkeltvedtak om særskilt språkopplæring i et møte før vedtaket blir fattet. Det kom også fram i intervju at det om nødvendig, blir benyttet tolk i møter som blir gjennomført i forkant av enkeltvedtak om særskilt språkopplæring. Etter Fylkesmannens vurdering innebærer dette at foreldre får kjennskap til at skolen vil fatte et enkeltvedtak, og at de får rimelig tid til å uttale seg. Det vil da ikke være nødvendig å varsle skriftlig om at skolen vil fatte vedtak i saken.

Av de rettslige kravene ovenfor går det fram at et enkeltvedtak skal inneholde begrunnelse for vedtaket ved å vise til hjemmelen. Grøne Bråden skole har lagt fram ni vedtak om spesialundervisning for tilsynet. Av disse går det fram at hjemmelen for vedtaket er § 5-1 i opplæringsloven, og paragrafen er også sitert i alle vedtakene. Når det gjelder hjemmelen for vedtak om særskilt språkopplæring, viser skolen til deler av § 2-8 i opplæringsloven. Etter Fylkesmannens vurdering er det imidlertid ikke vist til alle relevante deler av § 2-8 i forbindelse med skolens enkeltvedtak om særskilt språkopplæring, jf. forvaltningslovens § 25 første ledd.

De neste kravene til begrunnelse er at den skal inneholde de faktiske forholdene som er lagt til grunn i enkeltvedtaket, og vise hvilke hensyn som er vektlagt. Ved enkeltvedtak om spesialundervisning kan det, dersom den sakkyndige vurderingen er klar og tydelig, være tilstrekkelig å vise til denne. For at dette kravet skal være oppfylt, må den tilfredsstillende innholdsmessige kravene i opplæringsloven § 5-3 første og andre ledd. Vedtakene skolen har lagt fram for tilsynet viser til den sakkyndige vurderingen. Fylkesmannens oppfatning er derfor at Grøne Bråden skole har grunnlagt enkeltvedtakene om spesialundervisning.

For enkeltvedtak om særskilt språkopplæring gjelder de samme formelle kravene som for vedtak om spesialundervisning, bortsett fra kravet til sakkyndig vurdering. Kravet er i stedet at elevens norskkunnskap skal kartlegges, og resultatet fra kartleggingen skal tjene som begrunnelse for vedtaket. Det går fram i intervju at skolen gjennomfører mottakssamtaler med elev og foresatte, men at elevenes språkferdigheter ikke blir kartlagt. Enkeltvedtakene om særskilt språkopplæring viser ikke til hvilke faktiske forhold som er lagt til grunn for vedtakene. Omfang og det konkrete tilbudet skal dessuten være grunnlagt ut fra resultatene i kartleggingene.

Fylkesmannens vurdering er at Grøne Bråden skole ikke har grunnlagt enkeltvedtakene om særskilt språkopplæring som gjelder for skoleåret 2014/2015.

De rettslige kravene viser at et enkeltvedtak skal inneholde informasjon om klageadgang, klagefrist, klageinstans og framgangsmåte ved klage. Vedtakene som skolen har lagt fram for tilsynet, både de som gjelder spesialundervisning og de som gjelder særskilt språkopplæring, inneholder slik informasjon. Et enkeltvedtak skal også inneholde informasjon om retten til å se sakens dokumenter. Enkeltvedtakene som gjelder spesialundervisning inneholder slik informasjon, mens enkeltvedtakene som gjelder særskilt språkopplæring ikke inneholder slik informasjon.

7.4 Fylkesmannens konklusjon

Grøne Bråden skole

- tilfredsstillt kravet i forvaltningsloven § 16 om forhåndsvarsling av vedtak
- grunngir enkeltvedtak om spesialundervisning
- grunngir ikke enkeltvedtak om særskilt språkopplæring
- informerer om klageadgang, klagefrist, klageinstans og framgangsmåte i enkeltvedtakene
- informerer ikke om retten til å se sakens dokumenter i enkeltvedtak om særskilt språkopplæring

8. Enkeltvedtak om spesialundervisning

8.1 Rettslige krav

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene i tilsynet som gjelder for enkeltvedtak om spesialundervisning. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og/eller forvaltningsloven kravene er knyttet til. Kravene kommer i tillegg til de generelle saksbehandlingsreglene som er omtalt over i kapittel 7.

Foreldre/elever over 15 år skal gi samtykke før det settes i gang utredning av behovet for spesialundervisning.

Skolen må hente inn samtykke fra foreldrene til elever under 15 år før PPT foretar sakkyndig vurdering av behovet for spesialundervisning, jf. opplæringsloven § 5-4. Elever som har fylt 15 år, skal selv gi samtykke i saker om spesialundervisning og om at foreldre skal orienteres (forutsatt at de er samtykkekompetente). Dersom foreldrene/eleven selv har bedt om spesialundervisning, ligger samtykket implisitt i søknaden.

Foreldrene/eleven skal ha mulighet til å uttale seg om innholdet i en sakkyndig vurdering før enkeltvedtaket fattes.

Foreldrene har rett til å gjøre seg kjent med innholdet i den sakkyndige vurderingen og til å uttale seg før skolen fatter et enkeltvedtak, jf. opplæringsloven § 5-4. Skolen kan gi begrensinger i denne retten, jf. forvaltningsloven § 19 og reglene om taushetsplikt. Skolen og PPT har ansvar for at samarbeidet med eleven og foreldrene blir ivaretatt på en god måte på de ulike trinnene i prosessen. Foreldrene må få se den sakkyndige vurderingen og få rimelig tid til å uttale seg om innholdet.

Elever som etter sakkyndig vurdering har behov for spesialundervisning, skal ha et enkeltvedtak.

Etter den sakkyndige vurderingen må skolen fatte et vedtak. Dette gjelder både dersom skolen innvilger spesialundervisning og dersom skolen ikke innvilger dette. Kravet om enkeltvedtak gjelder både når PPT anbefaler spesialundervisning og når de ikke anbefaler dette. En avgjørelse om spesialundervisning gjelder rettigheter for en bestemt person og er derfor et enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 2 og kapittel IV og V.

Avvik fra en sakkyndig vurdering skal begrunnes i enkeltvedtaket.

Dersom skolens vedtak avviker fra den sakkyndige vurderingen, må skolen begrunne dette. Begrunnelsen skal vise hvorfor eleven likevel får et opplæringstilbud som oppfyller elevens rett til spesialundervisning, jf. opplæringsloven § 5-3. Skolen må få klart frem hva avviket består i, og hva opplæringstilbudet innebærer for eleven. Begrunnelsen må være slik at foreldrene forstår hvilke vurderinger som ligger til grunn for at skolen ikke følger tilrådingen i den sakkyndige vurderingen.

Enkeltvedtaket skal inneholde opplysninger om hvilket omfang, innhold og organisering spesialundervisningen skal ha, og kompetansekrav for de som skal gjennomføre opplæringen. Den sakkyndige vurderingen skal ta stilling til hva som gir et forsvarlig opplæringstilbud, ta stilling til innholdet i opplæringen og gjøre rede for andre særlige forhold som er viktig for opplæringen, jf. opplæringsloven § 5-3. Skolens vedtak om spesialundervisning skal bygge på den sakkyndige vurderingen. Enkeltvedtaket må vise antall timer med spesialundervisning, hvilke fag og områder spesialundervisningen skal dekke, om det skal være avvik fra LK06, hvordan undervisningen skal organiseres, og hvilken kompetanse personalet skal ha.

8.2 Fylkesmannens undersøkelser

Grøne Bråden skole har lagt fram sakkyndige vurderinger, vedtak og individuelle opplæringsplaner for ni elever. Disse, sammen med plandokument, rutiner, intervju og informasjon hentet fra Eigersund kommunes hjemmeside, danner grunnlaget for Fylkesmannens vurderinger og konklusjoner.

8.3 Fylkesmannens vurderinger

Av de rettslige kravene går det fram at foreldre skal gi samtykke før det blir satt i gang utredning av behov for spesialundervisning. Foreldrene og eleven skal også ha mulighet til å uttale seg om innholdet i en sakkyndig vurdering før enkeltvedtak blir gjort.

Når det gjelder samtykke, viser Grøne Bråden skole til skjemaet «Henvisning til PPT» som ligger tilgjengelig på Eigersund kommunes hjemmeside. Det går fram av dette skjemaet at

foreldrene må skrive under på en samtykkeerklæring før henvisningen blir sendt til PPT i kommunen. Etter Fylkesmannens vurdering sikrer dette at foreldre gir sitt samtykke før det blir satt i gang utredning av behov for spesialundervisning.

Av EVS går det fram at det gjennomføres et møte mellom skole, PPT og foreldre i forbindelse med at sakkyndig vurdering utarbeides. Etter Fylkesmannens vurdering blir foreldre i praksis gitt anledning til å uttale seg om innholdet i den sakkyndige vurderingen før enkeltvedtak blir fattet. Fylkesmannen kan imidlertid ikke se at skolen har en skriftlig rutine som sikrer at foreldre får anledning til å uttale seg.

Som det går fram av de rettslige kravene ovenfor, må skolen gjøre vedtak etter at det er utarbeidet sakkyndig vurdering. Vedtakene skolen har lagt fram for tilsynet viser at enkeltvedtak blir fattet etter at sakkyndig vurdering er utarbeidet. Det er også et rettslig krav at eventuelle avvik fra sakkyndig vurdering skal begrunnes i enkeltvedtaket. Alle enkeltvedtakene om spesialundervisning som er lagt fram for tilsynet, viser til sakkyndig vurdering.

Et enkeltvedtak skal klart og tydelig angi hva slags opplæringstilbud eleven skal ha. Enkeltvedtaket må si noe om elevens behov og hva som er et forsvarlig opplæringstilbud. Det skal blant annet beskrive innholdet i opplæringen, den organisatoriske gjennomføringen og omfanget av eventuelle støttetiltak. Fylkesmannen vil presisere at et enkeltvedtak skal være så klart og fullstendig at det ikke er tvil om hva slags opplæringstilbud eleven skal få. Som tidligere nevnt, har skolen lagt fram ni enkeltvedtak om spesialundervisning for tilsynet. Etter Fylkesmannens vurdering framstår åtte av disse enkeltvedtakene som uklare og ufullstendige, slik at det er tvil om hva slags opplæringstilbud elevene skal få. Fylkesmannens vurdering knyttes til områdene omfang, innhold, organisering og kompetanse:

Omfang:

Åtte av enkeltvedtakene inneholder opplysninger om hvor mange årstimer spesialundervisning den enkelte eleven skal ha, og enkeltvedtakene angir hvor mange timer spesialundervisning den enkelte eleven skal ha pr. uke. Ett av enkeltvedtakene har omfanget oppgitt som antall timer spesialundervisning pr. uke. Omfang i tid skal som hovedregel være i klokketimer, det vil si i samsvar med tidsenhetene i Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Fylkesmannens vurdering er at vedtak som veksler mellom uketimer à 45 min. og årstimer à 60 min., er uegnet i praksis.

Innhold:

Enkeltvedtaket må beskrive innholdet i spesialundervisningen, dvs. det må gå fram av vedtaket hvor mange timer (omfang) spesialundervisning eleven skal ha i de enkelte fagene. Avvik fra læreplanverket skal også gå klart fram av enkeltvedtaket, og det må angis hvilke fag dette skal gjelde for. De fleste enkeltvedtakene som er lagt fram for tilsynet, er uklare når det gjelder innhold.

Organisering:

I enkeltvedtaket må skolen si noe om organiseringen av opplæringen. Skolen må skrive om eleven skal motta all opplæring i klassen innenfor rammen av ordinær organisering, eller om

andre organiseringsformer skal brukes. Denne organiseringen av opplæringen går fram av enkeltvedtakene fra Grøne Bråden skole. Men siden de fleste enkeltvedtakene ikke klart viser hvordan opplæringen i tid blir fordelt på fag, er det heller ikke klart hvordan opplæringen blir organisert.

Kompetanse:

I enkeltvedtaket om spesialundervisning må skolen beskrive kompetansen som er nødvendig i spesialundervisningen. Det må gå fram hvorvidt hele eller deler av spesialundervisningen skal gis av lærer eller assistent, eventuelt andre personer med særskilt kompetanse som f.eks. spesialpedagog. Assistenten kan ikke ha ansvaret for spesialundervisningen. Enkeltvedtakene som skolen har lagt fram for tilsynet, inneholder i varierende grad informasjon om kompetansen som er nødvendig i spesialundervisningen.

8.4 Fylkesmannens konklusjon

Grøne Bråden skole

- sikrer at foreldre gir samtykke før det blir satt i gang utredning av behov for spesialundervisning
- har ikke en skriftlig rutine som sikrer at foreldre får anledning til å uttale seg om innholdet i den sakkyndige vurderingen før enkeltvedtak blir fattet
- fatter enkeltvedtak etter at sakkyndig vurdering er utarbeidet
- sikrer ikke at enkeltvedtakene er klare og tydelige når det gjelder omfang, innhold, organisering og kompetanse

9. Enkeltvedtak om særskilt språkopplæring

9.1 Rettslige krav

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene i tilsynet som gjelder for enkeltvedtak om særskilt språkopplæring. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og/eller forvaltningsloven disse kravene er knyttet til. Kravene kommer i tillegg til de generelle saksbehandlingsreglene som er omtalt over i kapittel 7.

Elever som har rett til særskilt språkopplæring, skal ha et enkeltvedtak.

Elever med annet morsmål enn norsk og samisk har rett til særskilt norskopplæring til de har tilstrekkelige ferdigheter i norsk til å følge ordinær opplæring i skolen, jf. opplæringsloven § 2-8. Om nødvendig har elevene også rett til morsmålsopplæring, tospråklig fagopplæring eller begge deler. Skolen må sørge for å kartlegge norskferdigheter før skolen vedtar særskilt språkopplæring. En avgjørelse om særskilt språkopplæring gjelder rettigheter for en bestemt person og er derfor et enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 2 og kapittel IV og V.

Enkeltvedtaket skal inneholde opplysninger om omfanget av opplæringen, hvilke læreplaner eleven skal følge, organiseringen av opplæringen og kompetansekrav for de som skal gjennomføre opplæringen.

Eleven skal kartlegges før vedtak om særskilt språkopplæring, jf. opplæringsloven § 2-8. Kartleggingen vil danne grunnlag for å vurdere behovet for språkopplæring og for å kunne ta stilling til omfanget, for kobling mot ordinær opplæring, og eventuelt behovet for tospråklig opplæring i fag eller morsmålsopplæring.

Skoleeier må også ta stilling til hvilken læreplan eleven skal benytte: læreplan i grunnleggende norsk for språklige minoriteter eller ordinær læreplan i norsk. Skolen skal bruke en egen læreplan for morsmålsopplæring for elever som får slik opplæring.

Organiseringen må gå klart frem av vedtaket. Kommunen kan organisere tilbudet om særskilt språkopplæring i egne grupper for nyankomne elever i inntil to år, jf. opplæringsloven § 2-8. Vedtak kan bare gjøres for ett år om gangen. Det er en forutsetning at skolen vurderer at egne grupper er det beste for eleven. Denne vurderingen må gå fram av vedtaket. I vedtaket kan skolen også gjøre avvik fra læreplanverket.

På bakgrunn av omfang, valg av læreplan og organisering må skolen i vedtaket ta stilling til hvilken kompetanse som kreves av personalet for å gjennomføre opplæringen.

Det skal fattes enkeltvedtak om opphør av særskilt språkopplæring dersom skolen ikke har gjort tidsbegrensninger i enkeltvedtaket, eller skolen ønsker å overføre eleven til ordinær opplæring før tidsperioden i enkeltvedtaket er utløpt.

Dersom skolen i enkeltvedtaket om særskilt språkopplæring gjør en tidsbegrensning av opplæringen (f.eks. for ett skoleår), er det ikke nødvendig å fatte nytt vedtak om opphør av særskilt språkopplæring etter at denne tidsperioden (vedtaksperioden) er utløpt. Eleven skal da etter utløpet av tidsperioden følge ordinær opplæring i alle fag dersom skolen ikke gjør nytt vedtak om mer særskilt språkopplæring. Skolen må kartlegge elever som får særskilt språkopplæring underveis i opplæringen, jf. opplæringsloven § 2-8, for å vurdere om elevene har tilstrekkelige ferdigheter i norsk til å følge ordinær opplæring på skolen.

9.2 Fylkesmannens undersøkelser

Fylkesmannens dokumentasjonsgrunnlag på dette området er svar i EVS, tre vedtak om særskilt språkopplæring og svar fra intervju.

9.3 Fylkesmannens vurderinger

Basert på svar fra intervju, fatter skolen enkeltvedtak om særskilt språkopplæring for elever som har rett til dette. Imidlertid er det slik at når skolen ikke har en rutine for å kartlegge minoritetsspråklige elever, vil det kunne oppstå tilfeller hvor elever ikke får slik opplæring selv om de har rett til det. Enkeltvedtakene om særskilt språkopplæring som er lagt fram for tilsynet innebærer kun to timer i uken med slik opplæring. Dette tilsier i utgangspunktet at disse elevene sannsynligvis følger ordinær fag- og timefordeling, og ordinær læreplan i norsk. Når vedtaket for øvrig ikke er begrunnet, må slike faktiske opplysninger gå fram av vedtaket, slik at foreldre får et klart bilde av hva tilbudet innebærer.

Det går fram av enkeltvedtakene om særskilt språkopplæring at vedtaksperioden er skoleåret 2014/2015. Dersom skolen, med bakgrunn i kartlegging underveis i opplæringen, ønsker å overføre eleven til ordinær opplæring før vedtaksperioden er utløpt, må skolen fatte vedtak om opphør av særskilt språkopplæring. Fylkesmannen kan ikke se at det har kommet fram opplysninger i tilsynet som tyder på at dette har vært en aktuell problemstilling inneværende skoleår.

9.4 Fylkesmannens konklusjon

Grøne Bråden skole sikrer

- at det fattes vedtak om særskilt språkopplæring for elever som har rett til slik opplæring
- at vedtakene beskriver omfang og organisering, men ikke hvilken læreplan som skal brukes eller nødvendig kompetanse hos ansvarlig for opplæringen

10. Enkeltvedtak om tegnspråkopplæring

10.1 Rettslige krav

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene i tilsynet som gjelder for enkeltvedtak om tegnspråkopplæring. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og/eller forvaltningsloven disse kravene er knyttet til. Kravene kommer i tillegg til de generelle saksbehandlingsreglene som er omtalt over i kapittel 7.

Elever som har behov for tegnspråkopplæring, skal ha et enkeltvedtak basert på en sakkyndig vurdering.

Elever som har tegnspråk som førstespråk, eller som etter sakkyndig vurdering har behov for slik opplæring, har rett til opplæring i og på tegnspråk, jf. opplæringsloven § 2-6.

Før skolen fatter vedtak om tegnspråkopplæring, skal PPT ha laget en sakkyndig vurdering, jf. opplæringsloven § 2-6. Den sakkyndige vurderingen skal ta stilling til hva slags behov eleven har for slik opplæring. En avgjørelse om tegnspråkopplæring gjelder rettigheter for en bestemt person og er derfor et enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 2 og kapittel IV og V.

Enkeltvedtaket skal inneholde opplysninger om organiseringen av opplæringen og kompetansekrav for de som skal gjennomføre opplæringen.

Kommunen kan fastsette at opplæringen i grunnskolen på tegnspråk skal foregå på en annen skole enn på den skolen eleven normalt tilhører, jf. opplæringsloven § 2-6. I enkeltvedtaket må skolen fastsette hvordan opplæringen skal organiseres for eleven.

Elevens rettigheter, sakkyndig vurdering og kommunens organisering av slik opplæring er grunnlaget for vedtaket. Skolen må innenfor denne rammen fastsette krav til undervisningspersonalets kompetanse.

10.2 Fylkesmannens undersøkelser

Fylkesmannens dokumentasjonsgrunnlag på dette området er ett enkeltvedtak med tilhørende sakkyndig vurdering.

10.3 Fylkesmannens vurderinger

Tegnspråk er et fullverdig språk på linje med norsk og samisk. Retten til tegnspråkopplæring er ikke spesialundervisning i opplæringslovens forstand. Dette innebærer at reglene i kapittel 5 ikke gjelder, med unntak av § 5-6 som fastslår at PPT er sakkyndig instans. Det er rektors ansvar å sørge for at det utarbeides en sakkyndig vurdering før det fattes enkeltvedtak om tegnspråkopplæring. Skolen har lagt fram for tilsynet sakkyndig vurdering utarbeidet av PPT,

noe som viser at rektor sørger for at det blir utarbeidet sakkyndig vurdering før enkeltvedtak fattes.

Enkeltvedtak om rett til tegnspråkopplæring skal være basert på en sakkyndig vurdering. Med «basert på» menes at vedtaket enten må være i samsvar med den sakkyndige vurderingen, eller at eventuelle avvik er gjort ut fra forsvarlige vurderinger. Slik Fylkesmannen leser den sakkyndige vurderingen, går det klart fram at eleven har behov for, og dermed rett til, tegnspråkopplæring. Fylkesmannens vurdering er at skolen i enkeltvedtaket ikke tar stilling til det PPT beskriver som elevens behov, uten at dette avviket fra sakkyndig vurdering er begrunnet ut fra faglig forsvarlige vurderinger.

Fylkesmannen vil understreke at en elev som har rett til tegnspråkopplæring, også kan ha behov for spesialundervisning etter opplæringsloven § 5-1. Det må da fattes enkeltvedtak om spesialundervisning. Vi vurderer enkeltvedtaket som er lagt fram for tilsynet som et vedtak om spesialundervisning. Dette bekreftes også av at overskriften i skolens vedtak er «Nytt vedtak om spesialundervisning 2014-2015», samt at hjemmelen for vedtaket er § 5-1 i opplæringsloven.

Et enkeltvedtak om rett til tegnspråkopplæring skal inneholde opplysninger om hvordan tegnspråkopplæringen blir organisert, og kompetansekrav til de som skal gjennomføre tegnspråkopplæringen. Som tidligere fastslått er enkeltvedtaket et vedtak om spesialundervisning, og ikke tegnspråkopplæring. Dersom skolen mener at eleven ikke har rett til tegnspråkopplæring, må det fattes vedtak om dette. Dersom eleven får tegnspråkopplæring som er organisert og tilrettelagt på en annen måte enn sakkyndig vurdering tilrår, må skolen i et enkeltvedtak begrunne at dette vil gi eleven et forsvarlig opplæringstilbud. Skolen må også i et vedtak om tegnspråkopplæring presisere nødvendig kompetanse hos den eller de som skal gjennomføre tegnspråkopplæringen.

10.4 Fylkesmannens konklusjon

Rektor sikrer

- at det blir utarbeidet sakkyndig vurdering før enkeltvedtak fattes
- ikke at det fattes enkeltvedtak for elever som etter sakkyndig vurdering har behov for tegnspråkopplæring
- ikke at organisering og kompetansebehov knyttet til tegnspråkopplæring, går fram av enkeltvedtaket

11. Frist for retting av lovbrudd

Fylkesmannen har i kapitlene 3 til og med 10 konstatert lovbrudd. I denne tilsynsrapporten får Eigersund kommune frist til å rette lovbruddene, jf. kommuneloven § 60d. Frist for retting er **01.06.15**. Kommunen må innen denne datoen sende Fylkesmannen en erklæring om at de ulovlige forholdene er rettet, og en redegjørelse med tilhørende dokumentasjon om hvordan lovbruddene er rettet.

Dersom lovbruddene ikke rettes innen den fastsatte fristen, vil Fylkesmannen vedta pålegg om retting. Et eventuelt pålegg om retting vil ha status som enkeltvedtak og kan påklages, jf. forvaltningsloven kapittel VI. Utdanningsdirektoratet er klageinstans.

Følgende pålegg er aktuelle å vedta etter utløpet av rettefristen i denne rapporten:

Skolens arbeid med opplæring i fag

1. Eigersund kommune må sørge for at det lokale arbeidet med læreplaner ved Grøne Bråden skole oppfyller kravene til opplæringsloven § 2-3, jf. forskrift til opplæringsloven §§1-1, 3-1 og 3-2.

Eigersund kommune må i denne forbindelse se til at

- a. rektor sikrer at undervisningspersonalet knytter innholdet i opplæringen til kompetansemål i fag
- b. rektor sikrer at undervisningspersonalet tar vare på elevens rett til å kjenne mål for opplæringen, hva det blir lagt vekt på i vurderingen av kompetansen, og hva som er grunnlaget for vurderingen
- c. rektor sikrer at opplæringen samlet dekker alle kompetansemålene på hovedtrinnet

2. Eigersund kommune må sørge for at arbeidet med individuelle opplæringsplaner ved Grøne Bråden skole er i samsvar med opplæringsloven §§ 5-1 og 5-5.

Eigersund kommune må i denne forbindelse se til at

- a. innholdet i IOP samsvarer med enkeltvedtaket når det gjelder innholdet i opplæringen
- b. skolen har implementert rutine for å sikre at IOP er samordnet med planene for den ordinære opplæringen i klassen

Underveisvurdering for å øke elevens læringsutbytte

3. Eigersund kommune må sørge for at den individuelle underveisvurderingen ved Grøne Bråden skole bidrar til at elevene får realisert sine muligheter til å nå målene for opplæringen, jf. opplæringsloven § 5-5 og forskrift til opplæringsloven §§ 3-1, 3-2, 3-11, 3-12 og 3-13.

Eigersund kommune må i denne forbindelse se til at

- a. lærerne veileder elevene om hvilke kompetansemål fra LK06 som opplæringen er knyttet til
- b. lærerne veileder elevene i hva det legges vekt på i vurderingen i det enkelte faget
- c. lærerne gir elevene tilbakemeldinger på hva de mestrer i fagene
- d. lærerne veileder elevene om hva de må gjøre for å øke sin kompetanse i det enkelte faget
- e. lærerne sørger for å involvere elevene i vurderingen av eget læringsarbeid
- f. skolen har implementert rutine som sikrer at det i halvårsvurderingen
 - gis informasjon om elevens kompetanse i fagene
 - gis veiledning om hvordan eleven kan øke kompetansen sin
- g. skolen har implementert rutine som sikrer at årsrapporten inneholder en vurdering av elevens utvikling ut fra målene i IOP

Vurdering av behov for særskilt språkopplæring

4. Eigersund kommune må sørge for at Grøne Bråden skole sikrer at elever som ikke har norsk eller samisk som morsmål, får vurdert sitt behov for særskilt språkopplæring, jf. opplæringsloven § 2-8.

Eigersund kommune må i denne forbindelse se til at

- a. at skolen har en skriftlig, implementert rutine for å kartlegge elevenes ferdigheter i norsk
- b. at denne rutinen sikrer at skolen vurderer om elevene også har behov for morsmålsopplæring eller tospråklig fagopplæring
- c. elever med særskilt språkopplæring blir kartlagt underveis

Generelle saksbehandlingsregler for enkeltvedtak

5. Eigersund kommune må sørge for at saksbehandlingen ved Grøne Bråden skole oppfyller forvaltningslovens krav til enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven §§ 24, 25 og 27.

Eigersund kommune må i denne forbindelse se til at

- a. enkeltvedtak om særskilt språkopplæring inneholder begrunnelse hvor det vises til faktiske forhold som er lagt til grunn, og hvilke hensyn som er vektlagt
- b. enkeltvedtak om særskilt språkopplæring inneholder informasjon om retten til å se sakens dokumenter

Enkeltvedtak om spesialundervisning

6. Eigersund kommune må sørge for at Grøne Bråden skole ved behov for spesialundervisning oppfyller opplæringsloven §§ 5-3 og 5-4, jf. forvaltningsloven § 2 og kapittel IV og V.

Eigersund kommune må i denne forbindelse se til at

- a. skolen har en skriftlig rutine som gir foreldre mulighet til å uttale seg om innholdet i den sakkyndige vurderingen før enkeltvedtak blir fattet
- b. enkeltvedtaket inneholder opplysninger om
 - antall timer spesialundervisning
 - fag/områder og om eventuelle avvik fra LK06 i spesialundervisningen
 - organisering av spesialundervisningen
 - kompetansekrav for de som skal gjennomføre spesialundervisningen

Enkeltvedtak om særskilt språkopplæring

7. Eigersund kommune må sørge for at Grøne Bråden skole ved behov for særskilt språkopplæring oppfyller forvaltningsloven § 2 og kapittel IV og V og opplæringsloven § 2-8.

Eigersund kommune må i denne forbindelse se til at

- a. enkeltvedtaket inneholder opplysninger om
 - hvilken læreplan eleven skal følge
 - kompetansekrav for de som skal gjennomføre den særskilte språkopplæringen

Enkeltvedtak om tegnspråkopplæring

8. Eigersund kommune må sørge for at Grøne Bråden skole ved behov for tegnspråkopplæring oppfyller forvaltningsloven § 2 og kapittel IV og V og opplæringsloven § 2-6.

Eigersund kommune må i denne forbindelse se til at

- a. det fattes enkeltvedtak for elever som etter sakkyndig vurdering har behov for tegnspråkopplæring
- b. enkeltvedtaket inneholder opplysningen om
 - organisering av tegnspråkopplæringen
 - kompetansekrav til de som skal gjennomføre tegnspråkopplæringen

Stavanger 13.02.15

Hjalmar Arnø
tilsynsleder

Una Bjørnseth Haugen
rådgiver

Vedlegg: Dokumentasjonsgrunnlag

Følgende dokumenter inngår i dokumentasjonsgrunnlaget for tilsynet:

- EVS fra rektor og tre lærere
- Skjema for mottakssamtale (mottatt 25.11.14)
- Felles mal – halvårsplan for fag
- Obligatoriske kartleggingsprøver
- Kartleggingsprøver – alle trinn
- Skjema for bekymringsmelding til ressursteam
- Rutiner for oppfølging av elever som ikke har forventet læringsutbytte
- Rutiner for IOP – arbeid
- Skjema for elevsamtale
- Møteplan for ressursteam høst 2014
- Vurdering for læring – plan for alle trinn
- Vurdering 5-7.trinn. Elevsamtale/konferanse
- Ukeplan norsk 6.trinn
- Ukeplan tilpasset norsk 6.trinn
- Begrepsark norsk 6.trinn
- Carlsten – resultater 6.trinn
- Halvårsplan norsk 6.trinn
- LMP norsk 6.trinn
- Resultater LMP 6.trinn
- Halvårsplan RLE 5.trinn
- Vurdering 5.trinn
- LMP 5.trinn
- LMP – plakat 5.trinn
- Ukeplan 5.trinn
- Halvårsplan musikk/samspill 7.trinn
- Halvårsplan musikk/teori 7.trinn
- Særskilt norsk 6.trinn
- Elevsaker:
 - 3 enkeltvedtak om særskilt norskopplæring
 - 9 sakkyndige vurderinger
 - 9 enkeltvedtak om spesialundervisning
 - 9 individuelle opplæringsplaner

Det ble gjennomført stedlig tilsyn 25.11.14, og det ble avholdt intervjuer med rektor, tre lærere og seks elever.